

Традиційні форми українського господарювання

Майже дві третини території українських земель складали розлогі чорноземи, що завжди були головним багатством народу

Основні форми господарювання

```
graph TD; A[Основні форми господарювання] --> B[Землеробство]; A --> C[Скотарство]; B --> D[Осілий спосіб життя]; C --> E[Кочовий спосіб життя];
```

Землеробство

Скотарство

**Осілий
спосіб життя**

**Кочовий
спосіб життя**

Трипільці – генетичні предки українців?

- Коли відомий український археолог чеського походження Вікентій В'ячеславович Хвойка у 1896 році біля села Трипілля на Київщині знайшов залишки якогось давнього поселення, ніхто й не здогадувався, що тим самим було зроблено одне із найбільших наукових відкриттів за всю історію світової археології. Через деякий час подібні знахідки було ним виявлено і в інших місцях, в тому числі й у самому Києві

Основні заняття трипільців (V—IV тис. до н.е)

Землеробство

(вирощували пшеницю, ячмінь, овес, горох, льон)

Скотарство

(розводили корів, волів, овець, кіз, свиней, коней)

Ремесло: - гончарство (вироби: мисочки, глечики, кубки)
- ткацтво (виготовлення сорочок, суконь, спідниць)

Майже всі продукти праці трипільці виробляли для задоволення власних потреб, а не на продаж. Такий тип господарства називається **натуральним**.

НА СКРИЖАЛЯХ
NA-SKRYZHALYAH

Яким було господарське життя за княжих часів?

Більшість населення Русі-України жило в сільській місцевості, відповідно, основу господарства її жителів становили землеробство та тваринництво

гончарство

кравецтво

прядіння

*Види
ремісничої
діяльності*

ткацтво

чинбарство

шевство

Господарське життя Київської Русі

Основні
заняття

Землеробство

Скотарство

Допоміжні
заняття

Ремесло

Торгівля

Промисли

Промисли

полювання

рибальство

бджільництво

Якими були традиційні види господарської діяльності українців в ХІХ ст.?

Скотарство

садівництво

мисливство

рибальство

землеробство

ремесло

Як досягнення науки та техніки впливають на господарську діяльність людини?

Досягнення науки і техніки

Зміни у виробництві

Паровий двигун

Електроенергія

Заміна ручної праці на роботу машин і механізмів

Фабрики

Заводи

Нові галузі виробництва

Нові професії

Досягнення науки і техніки

Розвиток транспорту

Залізничний

Автомобільний

Авіаційний

**Морський
Річковий**

Зміни у виробництві

Збільшення
кількості
працівників

Поява нових
верстви населення

підприємці

робітники

зростання чисельність міського населення

ПОЯВА НОВИХ МІСТ

Простежте за малюнками, як змінювалася діяльність людини у виробництві товарів: від ремесла до сучасного роботизованого виробництва. Якими були наслідки цих змін?

1. Ремісник-гончар за роботою.

2. Мануфактурне виробництво

3. Паровий двигун XIX ст.

4. Сучасне
роботизоване
виробництво.

У цей час відбувається спеціалізація підприємств на виготовленні певних продуктів або на певних видах діяльності. Таке господарство називається *ринковим*

Запам'ятайте

Господарство, за якого продукти праці (вироби) призначаються насамперед для продажу, а не для власного споживання називається ринковим (або товарним).

Найбільші зміни у виробництві відбулися в другій половині ХХ — на початку ХХІ ст. У цей було зроблено безліч відкриттів та винаходів. Розпочалася ера освоєння космосу, атомної енергетики, комп'ютерів, Інтернету, мобільного зв'язку.

В той же час господарська діяльність людини часто призводить до забруднення навколишнього середовища.

Необережне використання сучасних досягнень техніки і науки навіть із мирною метою може призводити до численних жертв та катастроф. Прикладом цього є Чорнобильська катастрофа.

Уже декілька тисячоліть основою господарського життя на українських землях є сільське господарство. Воно базується на високорозвиненій землеробській культурі. Саме це заняття обумовило традиційний побут, матеріальну культуру, систему головних свят і обрядів, світогляд, духовні цінності нашого народу. Поряд із землеробством активно розвивалися скотарство і традиційні промисли: рибальство, мисливство, бджільництво. І зараз Україна є одним із найбільших у світі виробників сільськогосподарської продукції, але вже на новій технологічній основі.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

```
graph TD; A[СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО] --> B[Рослинництво]; A --> C[Тваринництво]; B --> B1[зернові та зернобобові]; B --> B2[круп'яні]; B --> B3[технічні]; B --> B4[картопля, овочі, баштанні]; B --> B5[сади й виноградники]; B --> B6[інші рослини]; C --> C1[велика рогата худоба]; C --> C2[свинарство]; C --> C3[птахівництво]; C --> C4[вівчарство]; C --> C5[інші підгалузі];
```

Рослинництво

- зернові та зернобобові
- круп'яні
- технічні
- картопля, овочі, баштанні
- сади й виноградники
- інші рослини

Тваринництво

- велика рогата худоба
- свинарство
- птахівництво
- вівчарство
- інші підгалузі

Порівняйте та зробіть висновок про вплив розвитку науки та техніки на господарську діяльність людини.

Збір урожаю в ХІХ ст.

Збір урожаю в наш час.

Висновок:

Ринкова економіка – одна з вершин цивілізаційного розвитку людства.

Однією з передумов для налагодженого заможного і щасливого життя є опанування законів ринкової економіки.

Уже декілька тисячоліть основою господарського життя України є *сільське господарство*

Поряд із землеробством активно розвивалися скотарство і традиційні промисли: *рибальство, мисливство, бджільництво.*

Дякую
за роботу

